

ABONAMENTUL:

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Jum. an 36 Lei = 72 Cor.
 Trei luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul anual număr e de
 25 bani sau 50 III.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Românei Nr. 1/a.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrația
 și se taxază după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

Către alegători.

— Cu prilejul alegerilor pentru Senat. —

Astăzi au loc în toate teritoriile Ardealului alegerile pentru Senat.

Cu ocazia alegerilor pentru Senat, cetățenii vor trebui să-și aducă aminte de experiența făcută cu câteva zile înapoi, cu prilejul alegerilor pentru Cameră și să-și dea seamă de toată importanța ce trebuie legată de faptul trimiterii în matura corp, al reprezentanților Ardealului.

Am constatat în numărul de ieri că Partidul național se bucură ca și în trecut de aceeași încredere din partea populației, care în majoritate însă nu a votat la Cameră din cauza influențelor exercitate asupra ei.

Cu prilejul alegerilor de azi este momentul ca aceia cari înțeleg foloasele ce pot decurge pentru țară prin trimiterea în Senatul națiunii a cât mai multor membri ai Partidului național român, să uzeze de toată libertatea votului și de întreaga lor energie, înlăturând cu hotărâre or ce înrâurire ce s'ar încerca să se exercite în niște clipe când voința proprie și convingerea personală trebuie să fie unicii factori decisivi.

Dacă s'a făcut greșala de a nu se vota pentru cameră nu ar fi patriotic și nici în interesul nevoilor Ardealului ca aceiași greșală să se repete și cu prilejul alegerilor de Senat.

Or care cetățean al Ardealului are datoria să voteze și să dea încrederea Partidului Național român care din momentul înființării și până în prezent și-a pus întreaga sa activitate în serviciul celor mai înalte și mai nobile aspirațiuni naționale.

Vorbind în special pentru alegătorii județului Arad, sub ai căror ochi numărul acesta va ajunge, în bună parte, chiar în ziua de alegere, socotim că nu se va găsi nimeni care să dea votul pentru a trimite în senat pe candidații țărăniști a cărora acțiune s'a văzut că se poate limita exclusiv la exploatarea țărănimii și la îndemnuri adresate acestora din urmă în sensul de a se aduce jicniri spiritului de ordine și de legalitate, indispensabil într'un stat civilizat.

La această importantă alegere sunt chemați să-și dea cuvântul și acei membri ai minorităților cari au dreptul să voteze.

Minoritățile nu trebuie să uite un singur moment aceea ce Partidul național a înscris cu privire la drepturile și existența lor în marea adunare defa Alba-Iulia.

Partidul național român a luat cu acea ocaziune toate angajamentele pe care le putea lua și pe care spiritul de dreptate îl permitea ca să le ia cu privire la minorități, arătându-se în mod sincer gata să-și fie angajamentele luate, îndată ce s'ar fi înfățișat momentul oportun.

Loyalitatea Partidului național român și largimea vederilor și concepțiunii politice a acestuia constituiesc cea mai bună garanție

că minoritățile ar face o greșală neertată acordând sufragiile lor, sub diferite preskuni și influențe, unor oameni cari după cum procedează așa zișii „țărăniști”, nu fac alt ceva decât să cultive dezordinea și anarhia.

Alegerile de azi pentru Senat trebuie să fie un înalt exemplu de dezinteresare și de tact din partea alegătorilor cari în aprecierea intereselor obștești, nu trebuie să se lase conduși decât de propria lor conștiință.

Ardealul trebuie să trimită în Senat oameni de ordine și de încredere, spirite luminate și oneste cari prin patriotismul și inteligența lor, să participe cu folos la elaborarea legilor necesare fericirii maselor și la înfăptuirea a tot ceea ce Partidul național român s'a gândit să facă în adunarea defa Alba-Iulia.

Alegerile pentru Senat în teritoriile Ardealului se cuvine să fie o pildă de înaltă înțelepciune pentru a se răscumpăra greșelile făcute cu prilejul alegerilor pentru Cameră și credem că această pildă nu va lipsi ca să se dea.

TEROAREA ALBĂ IN UNGARIA.

Redacția ziarului „Népszava” din nou nimicită.

Viena. — În noaptea de 29 c. 900 de oameni din detașamentul de infanterie numit „Ostenburg”, sub conducerea mai multor ofițeri au intrat în palatul ziarului socialist „Népszava” din Budapesta. Soldații au luat cu asalt redacția și administrația ziarului, au rupt și spart tot ce se afla acolo, și s'au retras abia în zorii zilei. A doua zi poliția, sub conducerea consilierului Andreika, a confiscat toate actele și scrisorile aflate în localurile ziarului. În aceeași zi, s'a făcut o perchezitie în biroul partidului social-democrat.

Aici s'au aflat nenumărate acte, cari cuprindeau doleanțele muncitorimii contra teroarei albe, brutalitățile săvârșite de poliție și armată, contra socialdemocraților. Șeful biroului dr. Akos György a fost ridicat între baionete și închis. Tot atunci s'a ordonat detinerea tuturor acelor, cari s'au plâns la biroul socialist, contra actelor de teroare albă.

(Agenția „Damian”.)

Tratative ruso-engleze.

Paris. — Plenipotențiarul guvernului sovietelor ruse, dictatorul Krassin, se află în Londra. Scopul sosirii în Anglia, a dictatorului rus, este obținerea pe credit a unui stoc important de diferite mărfuri fabricate, Krassin tratează cu Lloyd Georges și chestiunea recunoașterii guvernului soviet. Într'o convorbire dintre Krassin, Lloyd Georges și alți membri ai guvernului britanic, Krassin a accentuat, că încetarea ostilităților dintre Polonia și Rusia este prima condiție necesară reluării vieții economice internaționale.

(Agenția „Damian”.)

Alegerile în vechiul regat.

Alegerile din vechiul regat, atât pentru Senat cât și pentru Cameră au dat niște rezultate ce nu au surprins decât din foarte puține puncte de vedere pe aceia cari sunt obișnuiți să tragă concluzii din amănunte elocvente și din situații asemănătoare.

Guvernul a obținut în vechiul regat, un număr destul de mare de mandate pentru a putea să-și asigure o majoritate suficientă în baza căreia să poată governa.

După guvern, cel mai mare număr de mandate l'a obținut atât pentru Senat cât și pentru Cameră „Federația” a căreia autoritate și influență s'au manifestat cu prilejul acesta într'un mod neîndolmic.

Grație mandatelor obținute de Federație, aceasta va fi în măsură în viitorul mare parlament al României întregite, să formeze un serios element al opoziției și un puternic factor de control al activității guvernamentale.

Partidul liberal a obținut, contra celor mai pesimiste așteptări un număr mai mult decât modest de mandate, fapt ce trebuie privit ca o urmărire a unor greșeli de tactică politică săvârșite într'un moment când ar fi fost o nevoie și o atribuțiune a organelor conducătoare să se examineze în mod atent raporturile dintre diferitele organizațiuni politice cu privire la modificările ce ar fi putut să survie din cauza naturii însăși a împrejurărilor și a situațiunii interne generale.

În noul parlament activitatea și posibilitatea de control a Partidului liberal vor fi prin forța lucrurilor mai reduse.

În schimb însă grija esențială a acestui partid istoric al vechiului regat va fi îndreptată în sensul de a se procede repede și cu metodă la o grabnică reorganizare în vederea unei viitoare guvernări.

Partidul conservator progresist cu toată marea autoritate personală a șefului său a primit o lovitură deosebit de vigoasă în alegerile actuale deoarece cu toate sfiorările făcute nu a putut să se asigure partidului nici măcar un singur scaun de deputat sau senator.

O soartă aproape tot atât de aspră a avut și fracțiunea de sub șefia dlui Tache Ionescu, ceea ce probează și într'un caz și în celălalt că opinia publică a retras încrederea sa unor organizațiuni politice cari în împrejurări dificile pentru viața publică au făcut impresia că nu știu și nu pot să se ridice la înălțimea situației.

Scoase aproape din circulația politică, cele două organizațiuni așteaptă cu amărăciune desfășurarea împrejurărilor pentru a vedea ce soartă le așteaptă și ce le mai rămâne de făcut.

Am spus, față cu realitatea cifrelor că Partidul poporului și-a asigurat majorității suficiente. De aci nu reese însă că va putea implicit să facă și operă serioasă și durabilă de guvernământ decât numai în cazul când actualul guvern va căuta și va ști să prindă toate aspirațiunile poporului, tot ceea ce plutește în aer și în gânduri așteptându-și realizarea decisivă, conform ideii de dreptate și conform unui înalt și nobil ideal național.

Pentru aceasta va trebui mai înainte de toate ca guvernul să înțeleagă până la muanță tot ceea ce poate face singur și tot ceea ce nu poate face decât numai fiind sprijinit de celelalte elemente în stare să dea norme și directive de conducere.

Este în esență vorba de un adânc simț al situațiunii reale și politice, este vorba de o reamănare completă la orice preocupăție ce nu este de ordin general.

Actualul șef al guvernului ni s'a părut în totdeauna la înălțimea reputățiunii sale și avem toată nădejdea că în situațiunea actuală

dificilă, strategia politică a generalului va fi la nivelul prestigiului său ca militar.

Influente nesântoase și interesate se exercită mai ales în teritoriile alipite de către rău voitori ai țărâniei asupra maselor rurale pentru a le corupe sufletul și a le abate dela obligațiile lor de oameni și de cetățeni.

Contra acelor care voesc să otrăvească sufletul poporului, se impune ca guvernul să ia măsurile cele mai aspre și sperăm că mâna omului de arme va ști să găsească modalitatea pentru a se pune capăt ori cărui început de propagandă, așa după cum se întâmplă în Ardeal cu așa zisii „țărăniști” în senzul de a se întrona acolo dezordinea și anarhia.

Toate partidele politice serioase sunt gata să sprijine guvernul pe această cale și vedem nu fără satisfacție, că guvernul contemplant fără să se vadă lovit în situația și în amorul său propriei eventualități de a putea să fie ajutat.

Serbătoarea cercetașilor d'în Arad.

Depunerea jurământului și sfințirea drapelului

Joi 3 Iunie, cercetașii liceului „Moise-Nicoară” din localitate au prăznuit ziua patronilor „Cercetașilor României” sf. Constantin și Elena. Cu acel prilej a depus jurământul o centurie de cercetași și s'a sfințit drapelul legiunii.

Actul solemn al depunerii jurământului a avut loc în piața Catedralei, în fața unei numeroase asistente.

Cercetașii sosesc, călărași și pedestri, în fața Catedralei dimineața la orele 10, în frunte cu comandantul cohorții prof. Alex. Frugina și formează cercul în jurul mesei cu evanghelia și apa de sfințit.

După terminarea serviciului dăvin în Catedrală, părintele protopop Vățian sfințește apa și adresându-se cercetașilor vorbește despre sfințenia legământului, pe care îl face cercetașii. Stropeste apoi steagul legiunii și i-a jurământul centuriei de cercetași.

D. dr. Teodor Botis, directorul seminarului și școlii normale, sub a cărui conducere s'a înființat asociația cercetașilor din Arad. D. Botis atrage atențiune cercetașilor asupra legământului făcut și li îndeamnă să lupte totdeauna cu îndârjire pentru credință și limbă și pentru de a fi adevărați stâlpi ai neamului și patriei.

D. prof. Alex. Frugina comandantul cohorții, vorbește în numele delegaților comandamentului Mării legiunii col. Sâmboteanu și directorul Nicolae Mihulin, împedecăți a lua parte la acest act. Dsa mulțumeste păr. protopop Vățian și dlui dir. T. Botis, de asemenea Reg. 14 Călărași, Reg. 93 și 109 infanterie, pentru interesul și sprijinul dat instituțiunii cercetașilor din Arad.

D. Frugina distribue apoi distincții și laude următorilor cercetași:

„Virtutea cercetășească”: E. Sincai abs. de liceu și N. Ispravnic elev cl. VII liceu.

„Ordin pe marea legiune”: Emil Botis.

„Ordin pe legiune”: G. Fericean, A. Botis, D. Popovici, S. Crisan și A. Avramescu.

„Ordin pe cohortă”: I. Hențiu, L. Moldovan, U. T. Popa și M. Mihulin.

„Ordin pe centurie”: N. Ciubota și Z. Budisan.

„Laudă verbală”: N. Budiștean, V. Visoi, T. Blaga, S. Pitariu, C. Antonescu, I. Terebențiu, I. Vărcaciu, F. Cocis, C. Căpitan și Z. Antonescu.

Ca încheiere cercetașii defilează în fața Comandamentului, impresionând prin tinuta lor pe asistenți.

DACA DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE, să nu-ți pară rău de cheltuețele unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendide aranjatele saloane de mobile alui :: :: ::

SZÉKELY ȘI RÉTI

Fabrică de mobile transilvănene S. p. A. Se 1906

Convocare.

Pe ziua de Marți în 8 Iunie a. c. stil nou la orele 5 p. m. convoc toate damele române din Arad la sedință în sala festivă a seminarului ortodox român din loc în scopul constituirii comitetului regional arădean al societății pentru ocrotirea orfanilor din război.

Arad, 5 Iunie n. 1920.

IOAN I. PAPP,
Episcopul Aradului

Inștiințare

pentru tot cuprinsul Ardealului și Banatului.

Comandamentul Frontului de Vest apreciind pe deoparte, că mulți locuitori din Ardeal și Banat nu au putut din diferite împrejurări a lua cunoștință, la timp, de ordonanța No. 3 și No. 3 (modificată) cu privire la predarea armelor, munițiilor și explozibilelor de tot felul, iar pe de alta fiind convins din atitudinea pacinică și liniștită pe care locuitorii din Ardeal și Banat au arătat-o până în prezent, că armele, munițiile și explozibilele ce se mai găsesc asupra locuitorilor nu au fost depuse la vreme la Comandamentele militare de către proprietarii lor, decât numai din teama de fiecare avea de a nu fi pedepsit; considerând deasemenea că scopul urmărit prin depunerea armelor nu a fost și nu este altul decât de a asigura ordinea și liniștea tuturor cetățenilor față de care statul nostru are cea mai vie sollicitudine, comandamentul aduce la cunoștință generală a tuturor locuitorilor că se acordă un termen de 20 de zile dela publicarea prezentei înștiințări în care locuitorii pot depune la posturile de jandarmi cele mai apropiate: armele (de foc și albe), munițiile și explozibilele de tot felul, fără ca proprietarii să suferă cea mai mică pedeapsă sau altă urmărire.

Armele și munițiile astfel strânse vor fi prevăzute de posturile de jandarmi cu etichete în care se va indica: numele proprietarului, localitatea de domiciliu, felul armei, muniției sau explozibilului, în scopul de a se putea înaintea aceste obiecte proprietarilor respectivi atunci când se va lua această dispoziție.

Prin îngrijirea companiilor de jandarmi, acest material se va vărsa cu acte legale Depozitelor de Armament și Munițiuni ale Corpurilor 6 și 7 de Armată.

După expirarea termenului prevăzut în această înștiințare reîntră în vigoare ordonanța No. 3 (modificată).

În ceea ce privește armele de vânătoare după ce ele vor fi depuse cum s'a spus mai sus, pot fi înapoiate proprietarilor care posedă deja permise pentru vânat sau celor ce vor face o cerere în scris adresată postului de jandarmi la care a depus arma și în care se va arăta:

a) Numele și pronumele celui ce solicită a i se restitui arma;

b) Localitatea unde domiciliază (judetul și comuna);

c) Dacă i-a mai fost restituită vre-o armă sau nu;

d) Motivul pentru care cere a i se restitui arma;

e) Că proprietarul își ia obligațiunea ca arma ce i se va restitui nu va fi întrebuințată decât numai de proprietar și că ea nu va cădea în nici un fel în mâni străine.

Aceste cereri vor fi înaintate de posturile de jandarmi prin companiile de jandarmi, celei mai apropiate Divizii din zonă, care se va pronunța asupra cererii de restituire a armei și care va ține un tabel nominal de aprobările date. Companiile de jandarmi sunt datoare să dea Diviziilor avizul asupra nevoiei de a purta armă, pentru proprietarii ce solicită restituirea armelor lor de vânătoare.

Data astăzi la Comandamentul nostru din Sibiu, la 20 Mai 1920.

Comandantul Frontului de Vest:

General de Corp de Armată:

VĂITOIANU.

Șef de Stat Major:

Colonel ST. POPESCU.

Scrisoare din Beiuș.

Beiuș. — De un an funcționează în Beiuș uniunea femeilor române din Beiuș și jur, a cărei prezidentă este dna Vioara dr. Ciordaș din inițiativa căreia în intervalul acesta scurt s'au pus la cale multe acțiuni filantropice și culturale cum sunt: colecte pentru orfani și răniți, prelegeri populare și șezători, din venitul cărora s'a înființat Biblioteca Reuniunii.

Ca sală de cetit și întrunire a Reuniunii servește localul de avocatură cu mobilierul nouitului dr. I. Ciordaș donat în acest scop Reuniunii.

Zilele trecute Reuniunea a ținut o frumoasă serbare festivă culturală în sala de gimnastică a liceului de fete. La festivitate au luat parte toată inteligența, șefii oficiilor, notabilitățile și toate dnele membre din comitet și or dinare. Festivitatea s'a dat în onoarea distincțiilor „Crucea Regina Maria” ce au obținut din partea Majestății Sale dnele profesoare: Elena Dr. Muntean și Dr. Cosma.

— Când a intrat în sală Dna Elena Dr. Muntean, căci Dna Cosma nu a putut participa, corul a intonat: Mulți ani! Dna prezidentă: Angela Selăgian a salutat pe sărbătorită printr'o cuvântare în care a apreciat valoarea distincțiilor acordate. Corul a intonat „Imnul Regal”. S'a cetit apoi înaltul Brevet, pentru care s'a trimite Majestății Sale un prea frumos act de mulțumire, scris în termeni aleși de prezidenta Reuniunii. Elevele de liceu au declamat frumos, iar Doamnele au predat sărbătoritei un buchet de flori. În fine Dna viceprezidentă Angela Selăgian cu toată solemnitatea a înmănat sărbătoritei distincția: „Crucea Regina Maria”. Dna Muntean a răspuns următoarele:

Ceea ce simt nu este mulțumire, nu-i emoție... și nici duioșie. Căldura dulce, ce mi învâluie sufletul este o cerească fermecare. Aceste momente nu sunt sărbătorești — sunt sfinte!

În fața măreției lor vredniciei îmi apar în conturi palide, și disparente. Aceasta înaltă apreciere însă ne dă încredințarea, că glasul sufletului, indemnul dragostei și al devotamentului ne-a fost înțeles.

Puțin am putut face, pe cât de mare ne era prețul mântuirii noastre; din picuri ranelor sângerânde a răsărit înălțătorea înviere a neamului nostru mare și drag. Fericirea înaltă, ce o simt, taincile soapte de mulțumire, nu sunt vrednicia noastră. Ca pe magii dela resărit, o stea mândră ne-a condus, care azi e cea mai strălucitoare pe orizontul scumpei Românie: „Regina” — „Mama răniților”! Cu două zile ne-a premers în acel spital — și căldura ei, care menire sfântă are de a răspândi fericire și mângâiere — a înflăcărat schinteia celui mai nobil altruism din inima bunei noastre prezidente. Ea ne-a îndemnat, ea ne-a încurajat.

Aceasta distincție o voi privi pururea, ca pe o comoară comună, din care fiecare are parte, care au înțeles intențiunea ei și cu aceiași însuflețire desinteresată au plecat spre lăcașurile durerilor cu dorul de a alina.

— Strălucirea acestor decorații se reîntoarce în prima linie la înălțimea, de unde ne-a fost trimise.

În decursul zilelor, ce vor urma privind la aceasta cruce, gândul nostru se va îndrepta la acele zile de glorie și sacrificiu și ne vor apărea icoanele mărețe, în fruntea lor va străluci imaginea adorată a celei mai bune Regine și a celui mai iubit craiu, care azi este simbolul dragostei și al devotamentului în tot sufletul român! Trăiască Mama răniților! Trăiască gloriosul nostru Regel!...

Așa se vorbește și se lucrează în Beiuș din partea Doamnelor române, care își înțeleg menirea lor sfântă în România-Mare.

x SALON ARTISTIC. Bulevardul Republicii Maria No 21 Et. I.

Se vor vinde: Cesti, picturi, pahare, guri antice, mobile și covoare. Vo 113

INFORMAȚII

— Cu întârziere primim informația de la corespondentul nostru din Târgul-Mureș despre scandalul înscenat acolo de tinerii maghiari, chemați acum, pentru prima oară sub drapel. Cele trei contingente și-au făcut intrarea în oraș cu învoirea autorităților militare și civile, ducând mai multe steaguri — tricolore ungurești, cântând vechile lor cântece războinice, pe cari lumea se desvătăse de mult să le mai auză. Toiul ni-s'ar fi părut natural, având în vedere momentul prin care trec viitorii soldați ai patriei, dacă aceștia n'ar fi depășit limitele bunei cuvinte și nu și-ar fi bătut joc de „noua patrie”.

În Târgul-Mureș se află monumentul generalului Bem. Tinerii veniți de la țară și uniți cu cei din oraș, s'au postat la soclul monumentului, au rostit discursuri incendiare, contra patriei, contra tronului, au cântat „Imnul maghiar” și Szozat „Talpra magyar”, iar la urmă și cântarea lui „Kossuth”. Autoritățile polițienești intervenind, au fost atacate de revoluționarii improvisați. S'a încins o bătaie de stradă, cu bastoane și săbii. Sunt mulți răniți și doi morți.

Cazul de la Târgul-Mureș, va face de sigur ca autoritățile noastre prea indulgente, să fie mai puțin prevenitoare, — tocmai pentru a evita ciocnirile de prisos și izbucnirile sentimentale, stărnite mai adeseori în asemenea ocazii de o consumațiune nemoderată de alcool.

— În circumscripția Șiria neobținând nici un candidat majoritatea voturilor s'a declarat balotaj între dr. Vendel Ladislau Müller și țărănistul Nicolae Adam. Voturile date s'au repartizat în modul următor: Dr. Vendel Ladislau Müller, candidatul neamț (2249); Nicolae Adam țărănist (2085); dr. Iacob Hotăran, part. nat. (304); Alexandru Dobos, țărănist (78); Romul Muntean, socialist (127).

— Trupele bolseviste cari au ocupat orașul Baku, după știri sosite la Londra, au detinut pe membri tuturor misiunilor aflate acolo. Asupra membrilor misiunii engleze, s'au aflat foarte multe acte compromițătoare. Membri celorlalte misiuni străine au fost puși în libertate, iar cei din misiunea engleză siliți a face muncă silnică în port.

— „Le Matin” scrie: Armata de ocupațiune franceză care se află concentrată în Bulgaria, și căreia i-se dase ordin de imbarcare, în urma întinșelor pregătiri bulgare și musulmane din Tracia, contra trupelor grecești, vor rămâne și mai departe concentrate la Sofia și Adrianopol.

— Conform planului de romanizare a străzilor orașului s'au mai dat numiri românești următoarelor străzi:

Fürj-utca—Strada Ciocârlii, Gizela—Elena, Kapa—Căpitan Ignat, Kovács (Gai)—strada taurilor, Kis Ernő—Vincentiu Babes, Magyar (Gai)—strada Grădinarilor, Templom (Gai)—Strada Bisericii, Trefort (Sega)—George Ionescu, Szent Péter — Piața Luptei.

— Cununie. D. George Dan, oficiant de poliție din Arad își va serba cununia cu dsoara Anuța Medre în Baia-mică azi la 6 Iunie a. c.

— Examenle anuale finale se vor ține la școlile primare comunale în 7 luna c. Domniile membrii ai Eforiei școlare sunt invitați să participe la aceste examene respective să funcționeze în calitate de președinte. Tedeum-ul pentru școlile cu limba de predare română se va oficia în 13 l. c., iar pentru celelalte școli în 8 l. c. Arad, la 4 Iunie 1920. Dr. Ioan Robu, președintele Eforiei școlare.

— Examenle la școala primară din Arad, strada: Iosif Vulcan (Kazimczy), se vor ține: Luni, 7 Iunie c., dimineața la orele 8. Sunt invitați cu toată stîmă toți părinții și bineviitorii școlii. **Diracțiunea.**

— Nouăți de note muzicale (voce și pian) au sosit la Biblioteca Concordia Arad str. M. Eminescu Nr. 60.

— Ministrul de externe al republicii cehoslovace, d. Benes a sosit în Londra, în misiune specială. Dsa se va reîntoarce curând la Paris.

— Guvernul austriac dă desmintire oficială svomurilor răspândite de presa streină, că ar fi trimis munițiuni în Polonia.

— Reuniunea femeilor române aranjează cu concursul direcțiunii școlii de stat din Curtici o sezătoare, urmată de dans în ziua de Duminică, 6 Iunie. Inceputul la ora 3 p. m., cu următorul program:

Ascultarea examenului final al claselor IV, V și VI. Desteptarea paserilor, cor mixt. Văduțul mării, declamată de coristul V. Bătăneanu. Dușmancele, recitată de corista Henie Negru. Ce faci Ioano? cor. Mănăstirea Argeș și Tigănuș Cloșca, recitate de elevul Mihai Dragoș. Răsunetul Andeașului, cor. Neacșu din Buzău, recitație de Pavel Mocuția. Vulpea Jidaniului, recitație de Oita Ispravnic. Vivandiera, cor bărbătesc. Hora unirii, jucată pe scenă. Bătăuța, Călușorul și Hora curcanilor. Comunicări diferite relativ la mersul Reuniunii.

PUBLICAȚIUNE. În urma unui caz de turbare ivit, ordon prin prezenta, ca toți câinii din cuprinsul acestui oraș să fie ținuți legați cu botnițe sigure contra mușcării și conduși de sfoară, pe timp de 90 zile, începând cu ziua de 1 Iunie a. c.

Totodată fac atent publicul, că conform art. 188 din ord. fostului ministru ungar de agricultură nr. 40.000 din a. 1888, pentru executarea paragrafului VII. din legea veterinară a. 1888, toți acei câini, cari se vor găsi umblând pe străzile acestui oraș fără botnițe, sau cu botnițe însă fără să fie conduși de sfoară, se vor prinde și ucidă imediat de hingherii orașului.

Data de șeful poliției ca autoritate veterinară de I instanță. Arad la 1 Iunie 1920. Popoviciu m. p., șeful poliției. 1382—1.

† Cu inimă frântă de durere aducem la cunoștința tuturor consăngenilor și cunoscuților noștri, că mult iubita noastră mamă, bună și soră Elena Luțai născ. Chicin a încetat din viață după îndelungate și grele suferințe Luni în 31 Mai a. c. la ora 1 a. m. în etate de 59 ani. Ceremonia funebrelă a neuitatei defuncte s'a celebrat în Lugoj la 1 Iunie a. c. 4 ore p. m. după ritul bisericii gr. or. rom. în capela din spital, iar rămășițele ei scumpe s'au transportat la Nădlac, unde s'au așezat spre veșnica odihnă. Lugoj, la 31 Mai 1920. — Fie-i țărina arsoară și amintirea binecuvântată!

Livia dr. Sepetian născ. Luțai. Dr. Cornel Luțai, fiică și fiu; Virginia și Lucia Sepetian, nepoate; Dr. Ioan Sepetian, ginere; Nicolae Chicin, Dr. Iulian Chicin, Dr. Remus Chicin, frați; Elena Ruga născ. Luțai, cumnată și familia lor. 1366—1.

Pentru cultura și economia națională.

Un apel al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Ardeal.

Am onoare a aduce la cunoștința organelor comunale și a întregii obști a comunelor noastre de pretutindeni, că, în vederea ridicării neamului nostru prin cultură și bunăstare materială, „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” cu sediul în Sibiu, a hotărât să inițieze și conducă, pe lângă celelalte lucrări de care s'a ocupat până acum, și o acțiune mai mare pentru înființarea de case naționale-culturale în satele noastre și în centrele românești, în care case să fie adăpostite biblioteca și agentura populară a „Asociațiunii”, însoțirea de credit, de producțiune și valorizare din comună și în genere, unde să se concentreze toți ce țineste înalțarea culturală și economică a unei comune sau a unei regiuni.

Spre acest scop am și pregătit o schiță și un regulament și am făcut pasul de lipsă pentru pregătirea planurilor, pe care să le punem la dispoziția comunelor, care ni-s'au adresat, și până acum, în această privință și ni-se vor adresa, dupăcum avem nădejde, tot mai cu stăruință în viitor.

Spre a ajunge mai cu înlesnire scopul ce îl avem în vedere, am adresat onor. secretariat general al agriculturii rugarea, să ia măsurile de lipsă, prin organele ce conduc reforma agrară, ca în fiecare comună să se destineze un intravilan potrivit pe seama Casei Naționale-culturale, cum și câteva (2—3) jugere de pământ în apropierea comunei pentru grădini și ferme (economii) model.

Convinși de trebuința urgentă a înfăptuirii mijlocului de cultură, de care ne ocupăm, avem nădejdea, că organele comunale, împreună cu preoții, învățătorii și alți fruntași din comune, înțelegând, și dânsii că în România întregită se impune, chiar dela început, crearea acestei instituții în toate comunele noastre, vor interveni, luminând obștea poporului, asupra importanței Casei Naționale-culturale și a economiilor de model, și astfel vor stăru cu toții, cerând și din partea dânsilor, dela organele cari săvârșesc reforma agrară, destinarea unui intravilan și a câtorva jughere în hotarul comunei pentru scopurile suspomenite.

În modul acesta, prin ajutor împrumutat, vom ajunge, cu un pas mai aproape de ținta dorințelor noastre: de a ne vedea ridicați în cultură și bunăstare materială, pe o treaptă cu neamurile cari până acuma au mers tot înaintea noastră și pe care dorință avem să le ajungem și, dacă se poate să le și întrecem.

Sibiu, 1 Iunie.

A. BĂRSEANU, președinte.

R. SIMU, secretar administrativ.

TELEGRAME.

(Agenția „Damian”).

Alegerile în Ardeal.

Cluj. — Rezultatul alegerilor în Ardeal, cunoscut până acum e următorul:

44 averescani, 16 partidul național, 6 șvabi și sași, 3 socialisti, 3 țărăniști, 13 balotaje, iar în 3 circumscripții alegerea a fost amânată.

Au fost aleși ministru Goga, Argetoianu, Negulescu, Tăslăuanu.

Au căzut: I. Brătianu la Lugoj față de Avram Imbroane, primul ministru Averescu la Timișoara față de socialistul Geissler iar la Năsăud față de candidatul partidului național Oanea.

La Seliște a fost ales C. Bucsan cu 2100 voturi. Au fost aleși încă ungurii Iosif Fay la Odorheiu, Moise Pető la Homorod.

În celelalte circumscripții alegerile sunt în curs. (Ag. Damian.)

RĂZBOIUL RUSO-POLONEZ.

Comunicat oficial polon dela 30 Mai.

Varșovia. — La capul de pod Riesitze, inamicul a reînceput o serie de atacuri inversunrate respinse în întregime de trupele polone. Noua ofensivă pornită pe frontul dintre Diuna și Berezina, a fost încoronată de succes. Trupele polone înaintază victorios. Din ordinele aflate la prizonieri reese, că scopul ultimei ofensive ruse era ocuparea liniei Molodetschno—Minsk. Planul inamicului este distrus. Intre Borisov și Bobrursc, inamicul a atacat cu cavalerie. Și aceste atacuri au fost respinse, capturându-se cu această ocaziune o întreagă brigadă de cavalerie siberiană.

O măsură financiară a guvernului vienez.

Viena. — Pentru a controla mai riguros importarea bancnotelor băncii austro-ungare, guvernul a dispus ca importarea bancnotelor acestei bănci, să fie permisă numai până la sume de două mii coroane. — Indiferent dacă bancnotele sunt stampilate sau nu.

Chestia Albaniei.

București. — Ziarul „Universal” arată, că în urma neînțelegerilor ivite pe chestia Albaniei, între Italia și Jugoslavia, conferința de pace va trece asupra României mandatul de protecțiune asupra Albaniei.

Senatorii universităților din Iași și Cernăuți.

București. — Universitatea din Iași a ales ca senator pe d. dr. Paul Bujor, fost președinte al senatului, iar cea din Cernăuți pe d. dr. Iancu Nistor, fost ministru.

Greva dela regie și fabrica de chibrituri din Capitală.

București. — O delegație a muncitorilor de la fabrica de chibrituri prezentându-se dîm prim ministru general Averescu și ministrului de război, general Răscanu, au cerut să li-se dea dreptate în chestia abuzurilor ce s'ar fi săvârșit față de ei. Generalul Averescu a propus înființarea unor comisii, în care să intre reprezentanți de ai muncitorilor și autorităților, căutând mijlocul apărării conflictelor.

Cronica medicală.

Bateria oamenilor luminați.

Multe sunt de făcut în țara noastră în privința higieniei și a chestiunii medicale; dar până ce autoritățile statului vor putea să ordoneze tot ce este de făcut, și mai ales până să aducă la îndeplinire ceea ce au plănuț sau ceea ce vor mai plănuț pentru binele neamului, — unora dintre noi, și anume ce stau în curent cu principiile sociale și igienice, oamenilor luminați li se cere să-și facă datoria către nație, sfătuiind și îndrumând pe cei ce nu știu, ce cale să apuce.

La țară mai ales, în sat igienienă și sfaturile medicale sunt aproape pe d'antregul lăsate la o parte.

Medici sunt puțini și așa de împovărați, încât d'abia au vreme să-și facă vizitele urgente iar în ceea ce privește principiile de igienă și sfaturile de creștere copiilor, nu au vreme să le spună nici din fugă, din lipsă de timp.

Mi s'a întâmplat să văd bolnavi, veniți de la țară, cari suferă de luni ori de ani de zile, de o boală, și cari nu s'au căutat și pier, numai din cauza că nu-și dau sama de ceea ce înseamnă să te cauți. Bunăoară îți vine într'o zi un bolnav care se plânge de o boală internă, care îl chină de mai bine de un an. Il examinezi pricepi boala, și dta, ca medic, îl mai întrebi dacă s'a mai arătat vre unui alt medic.

Patru cazuri, din cinci, că a mai fost la d-rul X sau Y, acum câte-va luni, dar nu s'a tămăduit din leacurile ce i-le-a dat.

Întrebați-l de ce nu a mai mers la medic, și va răspunde invariabil:

— Tot credeam că o să-mi treacă, tot credeam că nu va fi nimic.

Și tot așteptând lecuirea din cer, nu s'a căutat, a întârziat, iar boala s'a întins, s'a înrădăcinat și când vine iar la medic, constată că dacă nu este prea târziu, dar foarte întârziat.

Atunci, îi prescri ceva, și după ce i-ai explicat cu deamănuntul cum să iee medicamentele îi mai spui că după atâta sau atâta vreme, să mai vină.

Aproape toți bolnavi, pleacă cu vorba asta: — Viu, cum să nu viu... că doar este pentru sănătatea mea.

A plecat și nu-l mai vezi, iar dacă îl mai vezi vre o dată, este după mai multe luni, când stă gata să-și dea sfârșitul, și când îți și mai spune că „leacurile celea nu i-au folosit.” „ba se simte mai rău”.

Oamenilor aceloră cu puțină cultură, medicul nu poate într'un — interval de o vizită — să le dea și consultația medicală să-i mai și facă să priceapă că o boală care datează de mai multă vreme nu se poate tămădui dintr'o singură dată. Afară de aceasta, medicul or câtă încredere medicală, ar inspira bonavului, el tot un strein rămâne și nu are asupra sufletului lui influența pe care o are o persoană dela el din sat, o persoană pe care o vede des și-i însuflă încredere; și persoanele acestea, cele mai luminate din sat, cari știu ceva despre igienă și au o oarecare idee de ce înseamnă căutarea medicală, se cere să sfătuiască pe cei mulți, pe cei ce nu știu, în ce mod să-și vadă de sănătate, ca să nu-și piardă viața.

Nu trebuie însă să facă pe medicul și să dea sfaturi medicale, ci să dea numai îndrumări igienice de curățenie și rânduială și îmbolduri la cercetarea medicilor.

Până atunci, până când medicina la sate se va face la apostolat până atunci, datoria oamenilor luminați, în primul rând, este să îndrumeze populația la principii igienice și la căutarea medicală, la îngrijirea copiilor și a bătrânilor și să deștepte în sufletul masei, ideea că întâi sănătatea și în urmă... politica.

Exemplul pe care l'am dat la început, este clasic și general. Lume multă, bărbați și femei pier roși de boli cari sfărâmă încetul cu încetul corpul; copii să prăpădesc cu zile, un contingent mare de morți premature socotim în fie care an, și toate aceste din lipsă de căutare medicală.

Viitorul unui neam depinde și de starea sa de sănătate, căci toți pesimiștii au fost bolnavi de stomac, toți anarhiștii or bolșevii au fost bolnavi de vre-o boală cronică, toți asasinii au un rău intern. Mens sana in corpore sano (minte sănătoasă în corp sănătos) ziceau gio-

rișii noștri străbuni, și s'a dovedit că acesta este un adevăr limpede ca lumina zilei.

Deci, persoanele luminate, au o mare datorie: Sfătuiți ai mulțimei îndrumători ai ei, lor li se va cuveni meritul că au contribuit la dezvoltarea poporului, prin sfaturi igienice și prin îndrumări spre căutare medicală.

Arad, Mai 1920.

Dr. P. Robescu.

Viața sportivă.

Clubul „Gloria” la Cluj.

Cluj.

După frumosul succes ce l'a avut la Arad în 16 Mai, Clubul sportiv al universitarilor a invitat echipa de football a clubului „Gloria”, pe care o învinse cu 3:1, la un match de revanșă, pentru prima zi de Rusalii, la Cluj.

Publicul clujan a arătat un interes deosebit acestui eveniment prezentându-se în număr foarte mare.

Lupta s'a început la orele 5. Echipetele întâmpinate cu aplauze furtivoase erau compuse în modul următor:

Universitarii: portar: Tripa; arieși: Mețeanu, Goga; halfii: Nichih, Raț, Trifan; combatanți: Petica, Vățian, Popescu, Gruescu, Crâșnic I.

Gloria: portar: Tacău; arieși: Arădan II, Stoica; halfii: Popescu Lazarescu, Albota; combatanți: Raicu, Popovici, Andelean, Arădan I, Bota.

Lupta începându-se, echipierii Gloriei se dovedesc superiori dela început. Universitarii zădărnici încep mai târziu un joc mai violent nu pot rupe lanțul de atac al Gloriei, al cărei „golpiper” Tacău, dominează ntreg timpul jumatate din arenă. Timpul prim se termină cu toată apărarea îndârjită a Universitarilor cu 1:0 în favorul Gloriei.

În al doilea timp lupta se dă cu mai mare înverșunare. Publicul îndeamnă cu strigăte de îmbărbătare pe Universitari să egalizeze jocul. Toate încercările lor se frâng însă de zidul apărător al Gloriei.

Pe o clipă norocul le zâmbeste Universitarilor, li-se acordă un 11 metri.

Împuscătura însă nu reușește. Jocul continuă cu o și mai mare furie și cu toată sfortarea Universitarilor, echipierul Gloriei, Popovici, cu o istețime rară împuscă al doilea gol în poarta Universitarilor. Cu acest gol Gloria iese biruitoare față de Universitari cu 2:0.

Jocul, în întregime s'a dat la nivel înalt și publicul a avut să admire frumoase combinații clasice și o dezvoltată tehnică de luptă a echipierilor ambelor cluburi românești.

Pentru cultura românească.

Comisiunea universitară pentru supravegherea căminurilor studențești din Cluj, adresează către publicul românesc următorul apel:

„Spre a înlesni traiul studenților dela universitatea din Cluj, 400 patru sute) de înși, primit în cele două căminuri, unde au locuință și întreținere gratuită sau în schimbul unor taxe moderate.

În împrejurările actuale, când scumpetea traiului a luat proporții fabuloase, întreținerea căminurilor studențești pretinde sume de milioane.

Statul, care acordă studenților un număr considerabil de burse, n'ar putea suporta singur cheltuielile în această privință.

Voim deci să dăm și particularilor prilej a-și dovedi spiritul de jertfă și dragostea pentru studențimea universitară, de a cărei muncă și pregătire societatea întreagă leagă cele mai frumoase speranțe.

Toți aceia cari înțeleg menirea înaltă a instituției sunt rugați, cu toată căldura și cu toată stăruința, să binevoiască a trimite contribuții benevole pentru studenții universitari la Administrația Căminului (Mensa Academica) Cluj, strada Avram Iancu (fostă Petöfi).

Adresăm acest apel tuturor organelor de conducere a vieții de stat, bisericesti și școlare, institutelor de bani, societăților culturale și filantropice, direcțiilor școlare precum și tuturor mecenaților culturii naționale și tuturor particularilor cu dare de mână și cu dragoste de progres.

Să grăbească toți cu darurile lor cele de bunăvoie, procurându-și în chipul acesta mulțămirea sufletească de a fi contribuiți și ei la opera cea mare de pregătire și îndrumare a viitorului nostru”.

„Comisiunea universitară pentru supravegherea căminurilor din Cluj”.

Cenzurat: Alex. T. Stamațiad.

PRIMĂRIA ORAȘULUI CU BREPT DE MUNICIPIU ARAD

Nr. 4542—1920 pm.

CONCURS.

Pentru întregirea postului de somator cultural, sistematizat prin decisiul fostei reprezentanță municipale, nr. 17069—459—909 și donat conform clasei VII de salarizare gradată 3 cu salar fundamental de 5600 lei, 300 lei ajutor de război și 1280 de lei rețut de cuartir și pentru care post în lipsa comisiei municipale numirea o va face prefectul orașului Arad, public concurs și provoc pe cei cari ar dori să ocupe acest post, având pregătiri universitare sau de profesor de școli civile și învățător de școle elementare, ca petitiunile ajustate cu documentele necesare și adresate prefectului orașului Arad, să le înainteze oficiului meu, în timpul orelor oficiale până în 16 Iunie inclusive.

Recurenții, cari nu stau în serviciul orașului sunt datori a produce și un atestat medical despre starea sanitară, dela medicul oficial.

Arad, la 1 Iunie 1920. †

Dr. ROBU, primar.

INCUNOȘTIINȚARE.

Se publică spre cunoștință generală, că Regimentul 109 Infanterie din Arad-Cetate — primește pentru întreținere copii orfani între 6 și 16 ani, cărora li-se va da întreținerea și îngrijirea necesară și vor urma și școala. La dorință pot învăța și meserie.

Comandantul Regimentului 109 Inf.
Lt. Colonel Becheanu

1376—3

Se vinde

în comuna Cherecheiu (jud. Arad) o casă la strada principală, cu prăvălie, birt, drept de pescuit și trafic, marfă și cu toate aranjamentele.

Adresa: Octavian Ispravnic în Cherecheiu (jud. Arad) la 373-10

Societatea centrală pentru fierul rachiului din SĂVĂRȘIN

vinde aranjamentul la licitație publică ce se va ține la primăria din Săvârșin la 10 Iunie a. c. a. m. Informațiuni da direcțiunea societății în Săvârșin. So 13642

S'a deschis! S'a deschis!

Birou internațional de anunțuri și de

comisiune pentru vânzare și cumpărări

Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg)

Am onoare a aduce la cunoștință Ob. Public că am deschis un birou internațional de anunțuri și de comision pentru vânzări și cumpărări.

Biroul se ocupă cu mijlocirea de cumpărări și vânzări, primește anunțuri spre publicare în oricare ziar local sau alt oraș. Biroul e deschis dela orele 8 dimineața până ora 6 seara. Ca 1385—1

AUR ȘI ARGINT

în orice cantitate cumpără

Giuvăergiu, casa centrală de schimb a aurului Arad,

Bul. Reg. Ferdinand (Iozsef Főherceg) 12.

ko 1261—30